

Sygn. akt II Ca 957/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący- Sędzia SO Małgorzata Brulińska (spr.)

Sędzia SO Dorota Stawicka-Moryc

Sędzia SR del. Iwona Łabęcka

Protokolant: Elżbieta Biała

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. w W.

przeciwko (...) w W.

o zwolnienie od egzekucji

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu

z dnia 15 kwietnia 2014r.

sygn. akt VI C 1703/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej 90 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 957/14

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu w wyroku z dnia 15 kwietnia 2014 r. oddalił powództwo (...) sp. z o.o. w W. przeciwko (...) w W. o zwolnienie zajętych przedmiotów od egzekucji i zasądził od strony powodowej na rzecz strony pozwanej 1.942,06 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił, że 28 lutego 2013 r. (...) sp. z o.o. we W., jako sprzedawca wystawiła powódce, jako nabywey, fakturę VAT nr (...). Jako nazwę towaru wskazano w niej: odzież używaną mix wiosna-lato około 1100 ar, ilość – 390, wieszaki ubraniowe – ilość 920, wieszaki ubraniowe stojące stalowe, ilość – 5 i baner reklamowy 1 sztuka. Jako cenę zapłaty wskazano 11.955,60 zł brutto (9.720,00 zł netto); jako termin płatności wskazano – 3 marzec 2013 r. (...) sp. z o.o. we W. ujęła powyższą fakturę w swoim rejestrze VAT sprzedaży. Powódka nie ujęła powyższej faktury w prowadzonym przez siebie rejestrze VAT. Dnia 2 marca 2013 r. powódka zapłaciła (...) sp. z o.o. we W. 11.955,60 zł za fakturę VAT nr (...). Zapłata nastąpiła gotówkowo, na dowód czego (...) sp. z o.o. we W. wystawiła 2 marca 2013 r.

dowód wpłaty (...). Rzeczy objęte powyższą transakcją nie zostały wydane powódce. Po zapłacie ich ceny, (...) sp. z o.o. we W. kontaktowała się z powódką w sprawie wydania towaru, wyjaśniając, że zwłoka w dostawie potrwa jeszcze kilka dni, po czym towar będzie dostarczony. (...) sp. z o.o. we W. cały czas mówiła powódce, że postara się jak najszybciej dostarczyć towar; jako przyczyny jego niedostarczenia wskazywała różne okoliczności.

Towary objęte fakturą VAT nr (...) stanowiły odzież używaną wraz z wieszakami – były wystawione do sprzedaży w sklepie z odzieżą używaną, prowadzonym przez (...) sp. z o.o. we W. w wynajmowanym przez nią lokalu przy ul. (...) we W.. (...) sp. z o.o. miała dostęp do powyższego lokalu do dnia 15 marca 2013 r. W tym dniu lokal został w ramach zastawu zajęty przez administratora nieruchomości, który wymienił w nim zamki. Pod koniec marca 2013 r. wypowiedziano (...) sp. z o.o. we W. najem lokalu.

Dnia 5 czerwca 2013 r. wszczęte zostało przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu Agnieszkę Janus postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela (...) w W. przeciwko dłużnikowi – (...) sp. z o.o. we W.. W toku prowadzonej egzekucji 11 czerwca 2013 r. Komornik dokonał zajęcia w lokalu przy ul. (...) we W. m.in. następujących ruchomości: 7 sztuk bielizny nocnej (koszulki), 85 sztuk T-shirtów dziecięcych, koszulek i koszul, 21 sztuk spodni dziecięcych, 90 sztuk T-shirtów i ubrań dziecięcych, 17 sztuk spodni dziecięcych, 129 sztuk bluzek damskich, w tym 3 spódnic, 105 sztuk koszul i bluzek damskich i męskich, 19 sztuk marynarek damskich i męskich, 23 sztuki spodni i spodenek damskich, 47 sztuk swetrów damskich, 40 sztuk spódnic damskich, 23 sztuk sukienek damskich, 59 sztuk koszul, koszulek i bluz męskich, 66 sztuk swetrów damskich i męskich, 38 sztuk kurtek i bezrękawników damskich i męskich, 101 sztuk spodni damskich i męskich, 36 sztuk torebek damskich, 5 par butów, z czego 4 pary damskie i jedna para kaloszy oraz 5 sztuk wieszaków podwójnych stalowych. Czynności zajęcia ruchomości rozpoczęto o godz. 11:55, a zakończono o 13:50. Przedstawiciel dłużnika T. M. pojawił się na miejscu czynności o godz. 13:30. T. M. nie poinformował od razu powoda o zajęciu ruchomości. Zrobił to dopiero podczas rozmowy, na początku sierpnia 2013 r.

Według Sądu Rejonowego, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Jak wynikało z zeznań świadka T. M., powódka dowiedziała się od niego o zajęciu ruchomości na początku sierpnia 2013 r. W pozwie podano, jako odnośną datę – 2 lub 3 sierpnia 2013 r. Analiza akt egzekucyjnych Km 1893/13 nie dawała – w ocenie Sądu I instancji- podstaw do zakwestionowania powyższego, przez przyjęcie wcześniejszej daty dowiedzenia się przez powódkę o dokonany zajęciu ruchomości. W szczególności nie można było przyjąć, by powódka dowiedziała się o zajęciu z wysłanego jej przez Komornika zawiadomienia z 15 lipca 2013 r., ponieważ zawiadomienie to, po jego dwukrotnym awizowaniu, wróciło do nadawcy. Powódka – adresat, nie zapoznała się więc z treścią tego pisma, wobec czego nie można było przyjąć, że skutkowało ono powzięciem przez nią wiedzy o zajęciu. Dopiero 26 sierpnia 2013 r. pełnomocnik powódki stanął się w kancelarii Komornika i zapoznał się z aktami prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Wobec treści zeznań T. M. oraz oświadczenia zawartego w pozwie należało przyjąć, że powódka dowiedziała się o zajęciu nie wcześniej niż 2 sierpnia 2013 r. Skoro powództwo wniesiono 30 sierpnia 2013 r., o czym świadczyła data na stemplu pocztowym, wytoczone ono zostało w terminie określonym art. 841 § 3 k.p.c.

Powódka powołała się na naruszenie jej prawa własności do ruchomości zajętych w toku egzekucji. Celem wykazania przysługującego jej prawa wskazała na nabycie ruchomości w drodze umowy sprzedaży, zawartej ze (...) sp. z o.o. we W., będącą dłużnikiem egzekwowanym. Jako dowód przysługującej jej własności wskazała fakturę VAT wystawioną przez sprzedawcę, dokumentującą transakcję sprzedaży, oraz dowód zapłacenia przez siebie ceny nabycia, tj. dowód wpłaty KP, również wystawiony przez sprzedawcę. Odnosząc się do powyższych dowodów, Sąd I instancji powołał się na zapisy ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług. Zgodnie z jej art. 106 ust. 1 (obowiązującym w dacie zawarcia transakcji w niniejszej sprawie, a uchylonym z dniem 1 stycznia 2014 r.) faktura była dokumentem stwierdzającym dokonanie sprzedaży, jej datę i cenę. W myśl obowiązującego obecnie art. 106b ust. 1 pkt 1 tej, faktura dokumentuje sprzedaż. Oba powołane przepisy określają fakturę jako dowód dokonanej sprzedaży („stwierdza dokonanie sprzedaży”, „dokumentuje sprzedaż”). Dokument ten był więc dowodem zawarcia umowy sprzedaży. Tak

też należało rozumieć fakturę VAT nr (...) przedstawioną przez powódkę – była ona dowodem zawarcia umowy sprzedaży z (...) sp. z o.o. we W.. Uwzględniając ponadto dowód w postaci wpłaty KP nr (...) oraz treść art. 535 k.c., przyjęto, że doszło do zawarcia umowy sprzedaży (rzeczy wskazanych w fakturze) pomiędzy powódką a (...) sp. z o.o. we W.. Nieprzedstawienie przez powódkę dokumentów, takich jak przykładowo dowód KW (druk „kasa wyda”), rejestru VAT, czy też raportu kasowego, świadczyło jedynie o sposobie ewidencjonowania umowy zawartej z (...) sp. z o.o. we W., oraz o sposobie prowadzenia księgowości.

Stosownie do art. 155 k.c. samo zawarcie umowy sprzedaży nie zawsze jest jednoznaczne z przeniesieniem własności na nabywcę. Wykazany przez powódkę fakt zawarcia z (...) sp. z o.o. we W. umowy sprzedaży nie był jednoznaczny z wykazaniem nabycia własności przedmiotu tej umowy. Treść faktury VAT nr (...) wskazywała, że przedmiotem transakcji była „odzież używana mix wiosna-lato” oraz pięć sztuk „wieszaków ubraniowych stojących stalowych” (pozostałych ruchomości nie dotyczyło niniejsze postępowanie). Tak określony przedmiot ewidentnie określał rzeczy – według Sądu I instancji- tylko co do gatunku, nie wskazując ich indywidualnie (co do tożsamości). Określenie odzieży co do tożsamości wymagałoby w szczególności wskazania jej rodzaju (spodnie, bluzka, marynarka, itp.), producenta, rozmiaru. Określenie przedmiotu umowy jako „odzież używana mix wiosna-lato” w żaden sposób nie pozwalała na jej identyfikację. Podobnie opis przedmiotu sprzedaży w zakresie wieszaków. W obu przypadkach wyznacznikiem sprzedawanych rzeczy, pozwalającym na ich określenie, była ich ilość (miara): 390 kg odzieży i 5 sztuk wieszaków. Do przeniesienia własności rzeczy oznaczonych co do gatunku niezbędne jest przeniesienie posiadania (art. 155 § 2 k.c.). W świetle powołanej regulacji według Sądu Rejonowego nie doszło do przeniesienia na powódkę własności rzeczy opisanych w fakturze VAT nr (...), bo nie nastąpił skutek rozporządzający – nie doszło do przeniesienia posiadania wskazanych w niej rzeczy.

Artykuł 155 § 2 k.c., stanowiąc o przeniesieniu posiadania, odwołuje się do wszystkich sposobów jego przeniesienia, przewidzianych w art. 348-351 k.c. Rzeczy objęte fakturą nie zostały wydane powódcie. T. M. – (...) sp. z o.o. we W., jako przyczynę wskazywał różne okoliczności: najpierw oczekiwanie na zapłatę, później brak możliwości przetransportowania towaru, wreszcie brak dostępu do pomieszczeń sklepu. W istocie jednak przyczyna niewydania powódcie rzeczy była drugorzędna, a zasadnicze znaczenie miał sam fakt ich niewydania. Z uwagi na to, że w realiach niniejszej sprawy nie wchodziły w grę sposoby przeniesienia posiadania wskazane w art. 350 i 351 k.c., należało ustalić, czy doszło do przeniesienia posiadania w sposób określony w art. 349 k.c., zgodnie z którym przeniesienie posiadania samoistnego może nastąpić także w ten sposób, że dotychczasowy posiadacz samoistny zachowa rzecz w swoim władaniu jako posiadacz zależny albo jako dzierżyciel na podstawie stosunku prawnego, który strony jednocześnie ustalą. Sąd Rejonowy jednak na podstawie przeprowadzonych dowodów nie ustalił, że strony umowy sprzedaży określiły jakikolwiek stosunek prawny, na podstawie którego (...) sp. z o.o. we W. – jako dotychczasowy posiadacz samoistny- zachował rzeczy w swoim władaniu. W szczególności nie wykazano, by umówiono się, że dostarczenie rzeczy nastąpi w późniejszym terminie, a sprzedawca przez jakiś czas przechowa je jako dzierżyciel. Z zeznań T. M. wynikało, że po otrzymaniu zapłaty kontaktował się z powódką w sprawie dostawy towaru, wyjaśniając przyczyny jego niedostarczenia. Treść zeznań wskazywała, że strony nie umówiły się, że sprzedawca może władać nadal rzeczami, lecz ustaliły, że miał je wydać niezwłocznie; z przyczyn bliżej nieznanych jednak tego nie zrobił. Zeznaniami tym powódka nie zaprzeczył, co w sposób oczywisty uniemożliwiało przyjęcie, że między stronami umowy sprzedaży doszło do jakiegokolwiek uzgodnienia, zezwalającego sprzedającemu na dłuższe przetrzymanie towaru.

Skoro nie doszło do przeniesienia na powódkę rzeczy w żaden sposób przewidziany w kodeksie cywilnym, to w ocenie Sądu Rejonowego nie nastąpił skutek rozporządzający zawartej umowy sprzedaży, tym samym zgodnie z art. 155 § 2 k.c. nie doszło do przeniesienia własności rzeczy objętych fakturą VAT nr (...); w konsekwencji – ich zajęcie przez Komornika Sądowego w toku egzekucji nie naruszyło prawa powódki. Powództwo więc, jako nieuzasadnione w świetle art. 841 § 1 k.p.c., podlegało oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach procesu oparto o art. 98 § 1 k.p.c., zasądając na rzecz pozwanej, jako strony wygrywającej, całość poniesionych przez nią kosztów. Na koszty te składało się: 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 30 zł opłaty od zażalenia, 180 zł wynagrodzenia pełnomocnika oraz 1.715,06 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu pełnomocnika do Sądu. Pozwana korzystała z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, mającego kancelarię w W..

Według Sądu Rejonowego obecność pełnomocnika na rozprawach była uzasadniona obroną praw pozwanej. W sprawie miały miejsce trzy terminy rozpraw, z czego na drugiej i trzeciej mieli być słuchani świadkowie. Świadkowie wezwani na drugi termin rozprawy nie stawili się (o czym pełnomocnicy nie mogli wcześniej wiedzieć), a na trzecim – byli słuchani. Oczywista była celowość osobistej obecności pełnomocnika strony na rozprawie, na której byli lub mieli być słuchani świadkowie. W tym kontekście obecność pełnomocnika pozwanej na rozprawach była celowa i uzasadniona czynnościami podejmowanymi w toku postępowania. Dodatkowo, pozwana nie miała możliwości wystąpienia z wnioskiem o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu Sądowi, w szczególności mającemu siedzibę w miejscowości stanowiącej jej siedzibę, ponieważ właściwość miejscowa Sądu określona w art. 843 § 1 k.p.c. ma charakter właściwości wyłącznej.

Orzeczenie to w całości zaskarżyła **powódka – (...) sp. z o.o. w W.**, domagając się jego zmiany przez uwzględnienie powództwa, tj. zwolnienie od egzekucji rzeczy wymienionych w protokole zajęcia pod poz. od 15 do 32 oraz 35, zajętych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu Agnieszką Janus w sprawie egzekucyjnej Km 1893/13, a także przez zasądzenie od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych, ewentualnie – przez zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu w kwocie 227 zł. Wniosła jednocześnie o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Skarżącą zarzuciła naruszenie:

- art. 155 § 2 k.c. przez jego zastosowanie w skutek wadliwego przyjęcia, że odzież używana mix oraz wieszaki ubraniowe stojące stalowe będące przedmiotem umowy sprzedaży z 28 lutego 2013 r. były rzeczami oznaczonymi co do gatunku, podczas gdy w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy oraz przy zastosowaniu reguł oświadczeń woli wyrażonych w art. 65 k.c. rzeczy stanowiące przedmiot umowy były rzeczami oznaczonymi co do tożsamości, a przeniesienie własności tych rzeczy nastąpiło w dacie zawarcia umowy sprzedaży, stosowanie do art. 155 §1 k.c.;

- art. 65 § 2 k.c. przez dokonanie przez Sąd I instancji błędnej wykładni oświadczeń woli stron umowy sprzedaży z 28 lutego 2013 r. w zakresie oznaczenia przedmiotu umowy, którym zgodnie z zamiarem stron były rzeczy oznaczone co do tożsamości;

Apelująca skazała także na:

- błąd w ustaleniach faktycznych Sądu I instancji polegający na pominięciu istotnych dla sprawy zeznań świadka T. M., z których wynikało, że prowadzony przez (...) sp. z o.o. we W. sklep odzieżowy ulegał likwidacji, a sprzedaż towaru na rzecz powódki była związana z likwidacją sklepu;

- błąd w ustaleniach faktycznych Sądu Rejonowego polegający na zaniechaniu oceny całokształtu okoliczności faktycznych ustalonych w sprawie, bowiem istotne znaczenie dla sprawy miało uwzględnienie trzech następujących po sobie, w krótkich odstępach czasu, zdarzeń: sprzedaży towaru – 28 luty 2013 r. (czwartek), zapłaty za towar – 2 marzec 2013 r. (sobota), wymiany zamków do lokalu – 15 marzec 2013 r., braku dostępu do lokalu (piątek);

- naruszenie art. 98 §3 k.p.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata (radcy prawnego) zalicza się wydatki jednego adwokata (radcy prawnego) bez konieczności udowodnienia (wykazania) przez stronę faktu poniesienia tych wydatków w rzeczywistości oraz ich wysokości oraz weryfikacji przez Sąd orzekający, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu obliguje stronę wnoszącą o skuteczne przyznanie wydatków jednego adwokata (radcy prawnego) do wykazania faktu poniesienia danego wydatku oraz jego wysokości, a Sąd orzekający do oceny tego wydatku w tym zakresie.

Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd I instancji trafnie zakwalifikował roszczenie powódki, właściwie rozpoznał sprawę oraz skonstruował prawidłową podstawę faktyczną i prawną orzeczenia.

Ustalenia faktyczne zawarte w części ustalającej uzasadnienia mają swoją podstawę w zebranych w sprawie materiale, który w tym zakresie jest w pełni wiarygodny. Ustalenia te Sąd Okręgowy na podstawie art. 382 k.p.c. przyjął za własne, czyniąc je podstawą orzekania w postępowaniu apelacyjnym.

Wbrew sformułowanym zarzutom, Sąd Rejonowy nie przekroczył granic ustanowionej w art. 233 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów, bowiem wszechstronnie zebrany materiał dowodowy został oceniony zgodnie z regułami prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Ocena mocy i wiarygodności dowodów, przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia, mogłaby być skutecznie podważona w postępowaniu apelacyjnym tylko wówczas, gdyby wykazano, że zawiera ona błędy logiczne, wewnętrzne sprzeczności, czy jest niepełna. Uchybień takich nie sposób się jednak dopatrzeć w pisemnych motywach zaskarżonego postanowienia.

Wskazać należało, że ocena dowodów należy do Sądu i nawet w sytuacji, w której z dowodów tych można było wywieść wnioski inne niż przyjęte przez Sąd I instancji, nie dochodzi do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Jeżeli zatem z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906).

Podniesione zarzuty mogłyby być uwzględnione jedynie wówczas gdyby wykazano, że zebrane dowody w części zostały ocenione w sposób rażąco wadliwy, sprzeczny z zasadami logiki bądź doświadczenia życiowego. Tego zaś skarżąca nie dowiodła, a jej twierdzenia, że prawidłowa ocena materiału dowodowego w sprawie prowadzi do odmiennych ustaleń jest jedynie wyrazem własnej oceny dowodów i własnej wersji stanu faktycznego, korzystnej dla niej, ale oderwanej od dowodów i ustaleń Sądu Rejonowego.

W szczególności Sąd I instancji w pełnej rozciągłości uwzględnił zeznania T. M. – (...) sp. z o.o. we W., jednak okoliczność likwidacji sklepu i w związku z tym sprzedaży oferowanej odzieży była irrelevantna z punktu widzenia poddanej pod osąd sprawy, a przede wszystkim dla oceny, czy objęte sprzedażą rzeczy zostały przez strony zindywidualizowane, czy określone wyłącznie ogólnie, przez odwołanie się do ich ilości i masy.

Bez prawnego znaczenia były również wskazane w apelacji trzy następujące po sobie, w których odstępach czasu, zdarzenia, ponieważ – jak wynikało z ustaleń faktycznych poczynionych prawidłowo przez Sąd Rejonowy- nie doszło do przeniesienia posiadania rzeczy określonych w fakturze VAT nr (...) w sposób przewidziany w art. 349 k.c., według którego przeniesienie posiadania samoistnego może nastąpić także w ten sposób, że dotychczasowy posiadacz samoistny zachowa rzecz w swoim władaniu jako posiadacz zależny albo jako dzierżyciel na podstawie stosunku prawnego, który strony jednocześnie ustalą. Przeczyła temu właśnie treść zeznań T. M., z których wynikało, że po otrzymaniu zapłaty kontaktował się z powódką w sprawie dostawy towaru, wyjaśniając przyczyny jego niedostarczenia. Sąd Rejonowy wyciągnął z nich właściwe wnioski, iż strony nie umówiły się, że sprzedawca może władać nadal rzeczami, lecz ustaliły, że miał je wydać niezwłocznie; z przyczyn bliżej nieznanych jednak tego nie uczynił.

Podstawą materialnoprawną dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia był art. 841 § 1 k.p.c., zgodnie z którym osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa.

Postępowanie egzekucyjne stanowi ostatni etap realizacji norm prawa materialnego regulujących stosunek prawny między wierzycielem i dłużnikiem. Egzekucja jest przeprowadzana w ramach postępowania egzekucyjnego i polega

na zastosowaniu przez właściwe organy przewidzianych prawem środków przymusu w celu uzyskania na podstawie tytułu wykonawczego należnego wierzycielowi świadczenia.

Podstawą prowadzenia egzekucji jest tytuł egzekucyjny – opatrzony klauzulą wykonalności, z którego w sposób jasny i precyzyjny musi wynikać zakres obowiązku dłużnika. Organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym (art. 804 k.p.c.). Celem postępowania egzekucyjnego wyłącznie jest realizacja tytułu wykonawczego, nie zaś merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, czy też ocena istnienia zobowiązania, z którego obowiązek podlegając egzekucji wynika.

Wypada zauważyć, że egzekucja zmierza do uzyskania zaspokojenia wierzyciela tylko z majątku osoby, która została jako dłużnik wskazana w tytule wykonawczym. Godzi zaś w tę zasadę naruszenie, przy zajęciu egzekucyjnym, podmiotowych praw osoby trzeciej.

Kodeks postępowania cywilnego nie wiąże uprawnienia do obrony przed egzekucją w drodze skargi na czynności komornika (wniosku z art. 825 k.p.c.) z pozycją strony lub uczestnika postępowania egzekucyjnego. Za pomocą skargi (wniosku) może zatem i osoba trzecia domagać się uchylenia zajęcia, powołując się na to, że przy jego dokonywaniu Komornik Sądowy naruszył formalne przepisy postępowania egzekucyjnego, jeżeli osoba trzecia wykaże interes prawny.

Wymienionego organu egzekucyjnego jednak nie umocowano do rozstrzygania kwestii materialnoprawnych wyłaniających się przy dokonywaniu czynności egzekucyjnych. W konsekwencji przyjmuje się, że przeciwko czynnościom, które spowodowały naruszenie praw osoby trzeciej mimo dokonania ich zgodnie z przepisami postępowania egzekucyjnego, osoba ta może skutecznie reagować jedynie w drodze powództwa o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji. Powództwo to nazwane ekscydencyjnym (interwencyjnym) stanowi jeden z dwóch rodzajów powództw przeciwegzekucyjnych, będących środkami merytorycznej obrony przeciwko egzekucji niezgodnej z prawem.

W przeciwieństwie do powództwa opozycyjnego, opartego na art. 840 k.p.c., powództwo przewidziane w art. 841 k.p.c. chroni nie dłużnika, a osobę trzecią, której prawa prowadzona egzekucja narusza. Naruszenie to może dotyczyć przysługującego osobie trzeciej w stosunku do zajętego przedmiotu prawa własności, ograniczonego prawa rzeczowego lub innych praw.

Powództwa przeciwegzekucyjne są rozpoznawane w trybie postępowania procesowego, należy zatem przypomnieć, że współczesny jego model opiera się na zasadzie kontrydiktoryjności, w którym obie strony wiodące przed Sądem spór znajdują się w takiej samej pozycji procesowej. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 12 marca 2010 r. (II UK 286/09, LEX nr 602705) podstawą kontrydiktoryjnego procesu cywilnego jest zasada równouprawnienia jego stron. Poszukiwanie za stronę przez Sąd z urzędu okoliczności przemawiających za jej stanowiskiem w istocie stanowi wyręczenie jej w obowiązkach procesowych, przez co Sąd naraża się na uzasadniony zarzut nierównego traktowania stron procesu.

Ciężar dostarczenia w postępowaniu sądowym materiału dowodowego spoczywa zasadniczo na jego stronach, rola Sądu ograniczona jest do rozstrzygania sprawy na podstawie tak zgromadzonego materiału zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa materialnego i procesowego. Dysponentem procesu cywilnego są bowiem strony, które – stosownie do art. 232 k.p.c. – obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Treść tego przepisu prawa procesowego koresponduje z art. 6 k.c., który stanowi, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Artykuł 6 k.c. zawiera regułę rozkładu ciężaru dowodu – nieudowodnienie okoliczności stanowiących podstawę faktyczną wyrażonego w pozwie żądania skutkuje oddaleniem powództwa.

Obowiązek wykazania zasadności roszczenia spoczywał na powódce, która jako osoba trzecia domagała się zwolnienia od egzekucji zajętych w jej toku ruchomych rzeczy, twierdząc, że jest ich właścicielem. Na tę okoliczność przedłożono

uwierzytelnione kopie protokołu zajęcia ruchomości, faktury VAT nr (...), oraz dowodu wpłaty – (...). Dowody te były niewystarczające, by potwierdzić prawo własności powódki do zajętych ruchomości.

Faktura VAT jest dokumentem, który w praktyce obrotu gospodarczego niemal zawsze dokumentuje czynności między przedsiębiorcami. Z uwagi na to, że obowiązek jest wystawienia wynika z przepisów o publicznoprawnym charakterze (art. 106 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, tekst jedn. Dz.U. z 2011 r., Nr 177, poz. 1054 ze zm.), jest ona dokumentem, który może funkcjonować niezależnie od zawartej między stronami pisemnej umowy; funkcję faktury określają przede wszystkim przepisy prawa podatkowego.

Niekiedy strony transakcji nie zawierają odrębnej pisemnej umowy. Wówczas faktura VAT pozostaje jedynym dokumentem stwierdzającym nawiązanie stosunku prawnego między stronami. Pod pewnymi warunkami faktura VAT może spełniać rolę dowodu wskazującego na zawarcie umowy.

Moc dowodowa faktury VAT niczym się nie różni od mocy dowodowej innych dokumentów. Tak jak każdy dokument prywatny, faktury VAT jest dowodem tego, że określona osoba złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Na gruncie przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie ma podstaw, by nadawać fakturze VAT moc dowodową inną niż jakimkolwiek innym dokumentom.

Analizując treść faktury VAT wystawionej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 marca 2011 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 68, poz. 360 ze zm.) należało stwierdzić, że faktura taka zawiera elementy, które mogą wskazywać, jaka była treść zawartej między stronami umowy. Obejmuje ona bowiem oznaczenie stron, datę sprzedaży, przedmiot sprzedaży, cenę oraz termin wymagalności, przy czym ten ostatni nie jest obligatoryjnym elementem faktury.

To, co różni fakturę VAT od dokumentu obejmującego pisemnie zawartą umowę, to brak podpisu obu stron. Dlatego fakturę VAT należy uznać za dokument obejmujący wyłącznie oświadczenie wierzyciela, o ile nie została podpisana przez dłużnika. Tego rodzaju jednostronne oświadczenie nie jest wystarczającym środkiem pozwalającym na udowodnienie dochodzonego pozewem roszczenia. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 listopada 2007 r. (II CNP 129/07, LEX nr 621237) stwierdził, iż nie sposób – w świetle art. 245 k.p.c. uznać, aby faktura VAT miała inną moc dowodową, niż inne dokumenty prywatne i przepisy prawa podatkowego w jakikolwiek sposób nie zmieniają tego, co wynika z treści art. 245 k.p.c. W każdym razie wyłącznie na podstawie faktury VAT nie sposób ustalić, że strony łączyła umowa określonej treści, jak i tego czy i w jakim zakresie umowa ta została zrealizowana.

Nigdy faktura VAT nie będzie wyłącznym dowodem uzasadniającym roszczenie. Może ona jedynie wskazywać na zawarcie przez strony ustnej umowy. Jednak treść takiej umowy oraz jej wykonanie zawsze musi zostać wykazane dodatkowymi dowodami. Są to najczęściej dowody z przesłuchania świadków, stron oraz dokumenty stwierdzające wykonanie przez wierzyciela jego świadczenia. Te ostatnie mogą mieć różną postać, w zależności od rodzaju zawartej umowy.

Powódka przedłożyła dodatkowo uwierzytelnioną kopię dowodu wpłaty – (...). Z dowodu tego jednoznacznie wynikało, że cena nabycia towaru określonego w fakturze VAT nr (...) została w całości uiszczona, w formie gotówkowej. Faktura VAT była opatrzona nie tylko własnoręcznym podpisem sprzedawcy, ale także przedstawiciela (...) sp. z o.o. w W.. Sąd I instancji w tej sytuacji zasadnie uznał, że dowody te były wystarczające, by przyjąć, że doszło do zawarcia umowy sprzedaży (rzeczy wskazanych w fakturze) pomiędzy powódką a (...) sp. z o. o. we W..

Zasadą prawa jest, że umowa sprzedaży rzeczy ruchomych oznaczonych co do tożsamości przenosi ich własność na kupującego już z chwilą jej zawarcia (art. 155 § 1 k.c.). W wypadku zaś umowy sprzedaży rzeczy ruchomych oznaczonych co do gatunku, jak i rzeczy przyszłych, własność tych rzeczy przechodzi z chwilą przeniesienia na niego ich posiadania (art. 155 § 2 k.c.). Sąd Najwyższy w uchwale z 30 grudnia 1988 r. (III CZP 48/88, LEX nr 3429), który to pogląd Sąd Okręgowy w pełni podziela, wyjaśnił, że rzeczy oznaczone co do tożsamości to rzeczy niezastępowalne, a zwłaszcza rzeczy wyprodukowane specjalnie dla określonego, zindywidualizowanego kontrahenta, charakteryzujące

się swoistymi właściwościami. Natomiast rzeczy nowe, produkowane seryjnie, masowo, różniące się tylko pewnymi cechami zewnętrznymi lub zestawem akcesoriów, są rzeczami oznaczonymi tylko co do gatunku. Podstawowym kryterium pozwalającym na rozróżnienie tych dwóch kategorii rzeczy jest zastępowalność lub niezastępowalność rzeczy, a nie ich identyfikacja.

Nie można było zgodzić się z twierdzeniem skarżącej, jakoby rzeczy stanowiące przedmiot umowy sprzedaży z 28 lutego 2013 r. miały niezastępowalny charakter, zostały w fakturze VAT indywidualnie oznaczone – należało je kwalifikować jako rzeczy oznaczone co do tożsamości.

Faktura VAT stanowiła dowód zawarcia umowy ustnej, głównie na podstawie jej zapisów można było określić przedmiot sprzedaży. Ponieważ umowa wiązała przedsiębiorców, od których wymaga się podwyższonego standardu staranności, w procesie wykładni tego dokumentu rola podstawowa przypadła językowym regułom znaczeniowym – należało uwzględnić związki treściowe występujące między zawartymi postanowieniami, ich kolejność. Faktura nr (...) określała jedynie poszczególne nazwy towarów, nie zawierała zaś poszczególnych ich opisów – rubryka w tym zakresie nie została wypełniona. Z jej treści wynikało, że przedmiotem sprzedaży były następujące towary: odzież używana mix-wiosna-lato 1.100 artykułów, wieszaki ubraniowe oraz baner reklamowy. Ilość odzieży nie określono według sztuk, a w kilogramach.

Określenie liczby lub wagi rzeczy sprzedawanych mogłoby sugerować, że umowa miała charakter realny, w tym przypadku do przeniesienia własności potrzebne byłoby także przeniesienie posiadania rzeczy. Przyjmuje się jednak, że w wypadku zindywidualizowania przedmiotu sprzedaży przez określenie jego niepowtarzalnych cech, oznaczeń czy przez określenie miejsca, w którym określone konkretnie rzeczy się znajdują, uzyskują one przymiot rzeczy oznaczonych indywidualnie, a nie tylko co do gatunku i niejako tracą przymiot zastępowalności. W rezultacie takiego zindywidualizowania rzeczy do przeniesienia ich własności wystarczy zawarcie umowy zobowiązująco-rozporządzającej (art. 155 § 1 k.c.) bez potrzeby przeniesienia również posiadania.

Jak wynikało z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, w trakcie prowadzonego przeciwko (...) sp. z o.o. we W. postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 1893/13, dokonano między innymi zajęcia: 7 sztuk bielizny nocnej (koszulki), 85 – T-shirtów dziecięcych, topów i koszul, 21 – spodni dziecięcych, 90 – T-shirtów, bodów i topów dziecięcych, 17 – spodni dziecięcych, 129 – bluzek i T-shirtów damskich, w tym 3 spódnic, 105 – koszul i bluzek damskich i męskich, 19 – marynarek damskich i męskich, 23 – spodni i spodenek damskich, 47 – swetrów damskich, 40 – spódnic damskich, 23 – sukienek damskich, 59 – koszul, koszulek i bluz męskich, 66 – swetrów damskich i męskich, 38 – kurtek i bezrękawników damskich i męskich, 101 – spodni damskich i męskich (jeansy), 36 – torebek damskich, 5 par butów, z czego 4 pary damskie i jedna para kaloszy, oraz 5 sztuk wieszaków podwójnych stalowych.

Zajęte rzeczy to zarówno odzież wiosenna, letnia, ale również zimowa i jesienna, a nadto buty oraz torebki. W konsekwencji – określony w fakturze VAT przedmiot sprzedaży, odzież używana mix-wiosna-lato, nie był tożsamy z rzeczami zajętymi w toku egzekucji. Ocena ta była tym bardziej uzasadniona, że od 15 marca 2013 r. (...) sp. z o.o. we W. nie miała dostępu do lokalu, w którym znajdowały się rzeczy następnie zajęte przez Komornika Sądowego. Dlatego nieporozumieniem było twierdzenie i oparty na nim zarzut, że sprzedaż towaru była związana z likwidacją sklepu. Miał rację Sąd I instancji podnosząc, że określenie odzieży co do tożsamości wymagałoby w szczególności wskazania jej rodzaju (przykładowo spodnie, bluzka, marynarka), producenta, rozmiaru. Określenie przedmiotu umowy jako „odzież używana mix-wiosna-lato” w żaden sposób nie pozwalało na jej identyfikację; podobnie opis przedmiotu sprzedaży w zakresie wieszaków.

Chybiony przy tym był zarzut naruszenia art. 65 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Przywołany przepis prawa zawiera dyrektywny interpretacyjny, w oparciu o które wykladać należy znaczenie oświadczeń woli. Dyrektywy te nie służą jednak do korygowania, czy też uzupełnienia treści

oświadczeń woli o elementy niewynikające z umowy – w rozważanym przypadku w zakresie oznaczenia w fakturze VAT przedmiotu sprzedaży.

Nie udowodniono, że doszło do przeniesienia posiadania rzeczy objętych umową sprzedaży. Przeniesienie posiadania jako przesłanka nabycia własności rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku może nastąpić w każdy ze sposobów przewidzianych w art. 348-351 k.c. Wprawdzie w art. 535 § 1 k.c. mowa jest o wydaniu rzeczy, a nie – przeniesieniu posiadania- niemniej odpowiada temu stan opisany w art. 348 k.c., który z fizycznym wydaniem rzeczy zrównuje wydanie dokumentów, umożliwiające rozporządzanie rzeczą. Przy wydaniu przedmiotu sprzedaży chodzi o umożliwienie kupującemu uzyskania bezpośredniego władztwa nad rzeczą. Przeniesienie posiadania, jak wynika z treści powołanych przepisów, zostało ukształtowane jako czynność faktyczna, nie wolna jednak od elementów prawnych, ponieważ szczególne sposoby przeniesienia posiadania przewidziane w art. 349-351 k.c. łączą się z ustanawianiem stosunku prawnego lub wręcz z zawarciem umowy. Z przeprowadzonych dowodów nie wynikało, by strony umówiły się, że sprzedawca nadal zachowuje przedmiot w swoim władztwie, jednak w imieniu nabywcy. Wręcz przeciwnie – miał wydać rzecz niezwłocznie, z bliżej nieznanych przyczyn tego nie uczynił.

Na uwzględnienie nie zasługiwał również zarzut naruszenia art. 98 § 3 k.p.c. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu następuje w orzeczeniu kończącym sprawę w danej instancji; za niedopuszczalne uważa się orzekanie o kosztach procesu wcześniej, bowiem rozstrzygnięcie o kosztach ma charakter akcesoryjny w stosunku do głównego przedmiotu postępowania. Sąd orzeka o kosztach procesu z urzędu wyłącznie wtedy, gdy strona działa w procesie bez profesjonalnego pełnomocnika. O zwrocie kosztów procesu należnych stronie reprezentowanej przez radcę prawnego Sąd orzeka na wniosek. Stosowanie do art. 109 § 1 k.p.c., roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeśli strona najpóźniej przed zamknięciem rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia nie złoży Sądowi spisu kosztów albo nie zgłosi wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych. Jednakże o kosztach należnych stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego Sąd orzeka z urzędu.

Wniosek o przyznanie kosztów procesu może być zawarty w dowolnym piśmie procesowym, jak również złożony ustanie do protokołu rozprawy. Roszczenie o zwrot kosztów procesu ma charakter procesowy. Obowiązek zgłoszenia wniosku o zasądzenie kosztów procesu aktualizuje się odrębnie w każdej instancji, wobec czego złożenie odpowiedniego żądania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nie jest wystarczające, by uzyskać na jego podstawie także zwrot kosztów postępowania apelacyjnego.

Spis kosztów powinien być złożony na piśmie i zawierać wyszczególnienie pozycji i ich wysokości, składających się na dochodzoną sumę. Pełnomocnik strony nie ma obowiązku wykazywania wysokości poszczególnych składników kosztów objętych spisem kosztów, ale określone w nim kwoty mogą być korygowane przez Sąd na ogólnych zasadach (art. 233 k.p.c.) z urzędu lub na wniosek strony przeciwnej, jeżeli wzbudzają wątpliwości. W razie złożenia spisu kosztów Sąd nie może, dokonując oceny wymienionych w spisie składników pod względem ich celowości (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.) oraz kryteriów wpływających na wysokość wynagrodzenia pełnomocnika, przewidzianych art. 109 § 2 i 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), uwzględnić składników kosztów nim nieobjętych, czy też określić ich wysokości powyżej żądanej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2012 r., IV CZ 47/12, LEX nr 1227194).

W ocenie Sądu Okręgowego, strona przegrywająca sprawę była obowiązana zwrócić przeciwnikowi zastępowanemu przez profesjonalnego pełnomocnika koszty jego przejazdu do Sądu I instancji, ponieważ w okolicznościach sprawy były one niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwana nie miała możliwości wystąpienia z wnioskiem o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu Sądowi Rejonowemu, w szczególności mającemu siedzibę w miejscowości stanowiącej jej siedzibę – właściwość miejscowa Sądu określona w art. 843 § 1 k.p.c. ma charakter właściwości wyłącznej.

Z tych względów, Sąd Okręgowy we Wrocławiu na podstawie art. 385 k.p.c. apelację powódki jako bezzasadną oddalił.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c., stosownie do wyniku postępowania. Uwzględnieniu podlegało przy tym jedynie żądanie zasądzenia kosztów zastępstwa prawnego pełnomocnika pozwanej zgodnie z §2 ust. 1 i 2 w związku z § 13 ust. 1 pkt. 1 i §6 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348); nie zachodziły natomiast podstawy- z uwagi na brak konieczności stawiennictwa pełnomocnika pozwanej, która złożyła pisemną odpowiedź na apelację- do zasądzenia zwrotu kosztów przejazdu pełnomocnika oraz kosztów korespondencji.